

ikke var 10, som opfyldte deres Hensigt. Jeg siger, at dersom man forlangte en Lov om Menighedsraad, vilde jeg, førend jeg vilde gennemføre en saadan Lov paa det nærværende Udviklingsstrin af Forholdene og af hele denne Sag, træde tilbage fra min Stilling. (Hør! Hør!). Det er min Overbeviisning. — Det er ikke mange, kun et Par Aar siden, at Circulairet om den frivillige Dannelse af Menighedsraad kom frem. — Den ærede Rigsdagsmand taler, som om det efter dette Circulaire var Præsterne, der i Menighedsraadene skulde gjøre Noget for sig, og Menighederne Noget for sig; men det ærede Medlem talte, som om han aldeles ikke havde læst, hvad der staaer i selve det paagældende Circulaire. Thi de Sætninger, han udry, ere Kirkecommissionsens Indstillinger, som ere optagne i Circulairet. Men i Circulairet bestemmes det, at intet Menighedsraad kan komme frem uden efter Overenskomst mellem Præsterne og Menighederne, de maae indbyrdes blive enige om Dyrettelsen og tillige blive enige om, paa hvad Maade de ville vælge dertil. Dersom Menigheden nu mener, at Forholdet er saaledes, som den ærede Rigsdagsmand forudsætter, at Præsterne selv til denne Gjerning vælge Mænd af Menigheden, saa skeer dette efter Menighedens eget Ønske, og maa betragtes, som om den selv havde valgt, og den ærede Rigsdagsmand kan selvfølgelig ikke tale om Sammensætningen paa den Maade, som han har gjort; thi det svarer ikke til Virkeligheden, saaledes som den har viist sig, hvor den er traadt frem. At Menighedsraadene oprettes frivillig og udvikle sig frivillig, det er netop Sagen. — Jeg indrømmer gjerne, at naar vi komme til en lov-mæssig Kirkeforsatning; maa naturligviis en saadan Lov optage i sig de forskellige Led, som høre dertil, og altsaa ogsaa Menighedsraadene; men jeg erklærer det for at være det Forkeer- teste, man kunde gjøre, isald man vilde frem- tvinge dette Led i Kirkeforsatningen ved en Lov, som kun vilde blive en Illusion, istedetfor at gaae den Vej, som der nu er Spørgsmaal om, som Ingen billigviis kan klage over, og med Hensyn til hvilken de her fremsatte Klager — jeg kan bruge et meget stærkt Udtryk — have været fuldkomment ubegrundede; den nu-

værende Dyrettelse af Menighedsraad er ikke Andet end et Forsøg paa at gjenoptage en Institution, som tidligere har bestaaet, igjen er forsvundet, og som i en ny Stikelse kan faae Betydning, — og saalænge dette Forsøg overlades til Frivilligheden, skulde Ingen her paa dette Sted, og allermindst den ærede Rigsdagsmand, komme med Betlagelse over, at denne Vej er gaaet. Naar det kommer saa vidt, at en Kirkeforsatning kan blive bragt istand, vil, som jeg allerede har udtalt, Spørgsmaalet blive om, hvorvidt disse Institutioner skulle optages i en saadan Lov. — Naar fremdeles den ærede Rigsdagsmand nu siger med Hensyn til de af ham sidste Gang fremsatte Angreb om Menighedsraadene: „jeg har kun talt om, at der gives enkelte af dem, hvor Forholdet er saaledes som det af mig fremstillede; (i andre kan det være anderledes), — og skulde det være Noget, man ikke havde Lov til at gjøre; — det kan ikke være Meningen, at man tilbunds og i det Enkelte skal kjende en saadan Indretning, for her at kunne udtale sig derom,“ saa siger jeg dertil, at den ærede Rigsdagsmands Udtryk saldt ikke saaledes, han vil selv finde det ved at gjen- nemlæse dem; der er en Maade at udtale sig paa, som aldeles bestemt antyder, at det, man udtaler, skal forstaaes som Noget, der gjælder i Almindelighed om Forhold, hvorom der tales; men det er meget slem, naar man ud- taster saadanne Sætninger uden tilstrækkelig Kjendskab til Forholdene, og den ærede Rigsdagsmand har en sorgelig Tilbøielighed til at gjøre det. Den ærede Rigsdagsmand kjender alle Forhold nøie, naar der er Spørgsmaal om at give et slet Studsmaal. Saaledes, da Talen for ikke længe siden var om Amts- raadene, var han Mand for at sige, at de have godsherrelige Ansuelser; ligeledes da Talen var om Domstolene, vidste han, at de ere tilbøielige til at følge ganske vidunderlige Fortolkninger af Lovene, „for at give Gods- eierne Ret“, som der staaer i Rigsdagstiden- den — og nu om Menighedsraadene kan han sige os, at enten staaer der Præster med Menighedsraads-Medlemmer, som Ingen af Menigheden bryder sig om, eller Me- nighedsraads-Medlemmer, som Præsterne